

Su Ürünleri Kooperatifinin vergilendirmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	85550353-130[2023]-10138
Tarih	22.03.2024

T.C.

RİZE VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : E-20768057-130[2023]-10138

22.03.2024

Konu : Su Ürünleri Kooperatifinin vergilendirmesi hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulmuş olan kooperatifinizin amacının ana sözleşmesinde, her türlü su ürünlerinin üretimi, yetiştiriciliği, avcılığı, işleme, depolama, pazarlama konularında ortaklarına hizmet etmek ve gerektiğinde bu konularla ilgili tesisleri kurmak ve işletmek olarak belirlendiği, bu kapsamda üyelerinize çevrenin korunması, küçük balıkların avlanmaması, her alanda ve her dönemde ağ atılmaması konusunda gerekli eğitimin verilmesi, gerekli izinlerin alınması gibi konularda yardımcı olunduğu, su ürünlerinin üretilmesi, avlanması, işlenmesi, depolanması, pazarlanması, satılması konularında herhangi bir faaliyette bulunulmadığı gibi işletme, tesis ve satış yeri kurulmadığı belirtilerek kooperatifinizin katma değer vergisi (KDV) beyannamesi verip vermeyeceği, KDV beyannamesi verilecekse damga vergisinden

istisna olup olmadığı hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde ise tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatiflerinin (Kooperatiflerin ortakları dışındaki kişilerle yaptıkları işlemler ile kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda ortakları ile yaptıkları işlemler "ortak dışı" işlemlerdir. Kooperatiflerin faaliyetin icrasına tahsis ettikleri ve ekonomik ömrünü tamamlamış olan demirbaş, makine, teçhizat, taşıt ve benzeri amortismanı tabi iktisadi kıymetleri elden çıkarmaları ile yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir işyeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz. Kooperatiflerin ortak dışı işlemleri nedeniyle kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme oluşmuş kabul edilir. Kooperatiflerin, iktisadi işletmelerinden ve tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından kazanç elde etmelerinin ve bu kazançların daha sonra ortaklara dağıtılmasının muafiyete etkisi yoktur. Ortak dışı işlemlerden elde edilen kazançların vergilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.) kurumlar vergisinden muaf oldukları hüküm altına alınmıştır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin; "4.13.1. Muafiyet şartları" başlıklı bölümünde ise,

"Kooperatiflerin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmeleri için ana sözleşmelerinde;

- *Sermaye üzerinden kazanç dağıtılmamasına,*

- *Yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesine,*
- *Yedek akçelerinin ortaklara dağıtılmamasına,*
- *Sadece ortaklarla iş görülmesine*

dair hükümlerin bulunması ve bu kayıt ve şartlara da fiilen uyulması gerekmektedir.

Bu şartlara ana sözleşmelerinde yer vermeyen ya da yer vermekle beraber bu şartlara fiiliyatta uymayan kooperatifler, muafiyet hükümlerinden yararlanamayacaktır." açıklamaları yapılmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, kooperatifinizin 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde belirtilen şartları topluca taşıması ve bu şartlar dahilinde faaliyet göstermesi kaydıyla, kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanması mümkün bulunmaktadır.

KDV KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyetleri çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-17/1 maddesinde, maddede sayılan kurum ve kuruluşların ilim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak ıslah ve teşvik etmek amacıyla yaptıkları teslim ve hizmetleri KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

60 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Sirkülerinin "3.6.3. Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerde KDV Uygulaması" başlıklı bölümünde; "KDV Kanununun 17/1-a maddesinde ifade edilen tarımı yaymak, ıslah ve teşvik amacı, toprak analizleri; tarla denemeleri; zirai araştırmaların yapılması; hububat sebze ve meyve üzerine yapılan araştırma, inceleme ve ıslah çalışması; zirai mahsullerin muayene edilmesi, fumigasyona tabi tutulması; damızlık tohum ve hayvan yetiştirilmesi; orman yollarının yapılması; damızlık hayvan, damızlık fide, fidan, bağ çubuğu, tohum ve faydalı böcekler gibi teslim ve hizmetleri kapsamaktadır." açıklaması yer almaktadır.

Bu çerçevede, Kooperatifinizin ilim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak ıslah ve teşvik etmek amacıyla yaptığı teslim ve hizmetler ile bu kapsamdaki eğitim ve danışmanlık hizmetleri KDV'den istisna olacak, başka faaliyetinizin bulunmaması halinde KDV mükellefiyetiniz tesis edilmeyecektir.

Ancak, Kooperatifinizin söz konusu istisna kapsamına girmeyen işlemleri genel hükümlere göre KDV'ye tabi olacak ve KDV mükellefiyetiniz tesis edilecektir.

Diğer taraftan, Kooperatifinizin piyasadan mal ve hizmet alımlarının genel hükümlere göre KDV'ye tabi tutulacağı tabiidir.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği; 9 uncu maddesinde, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV.Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün 2/b fıkrası altında vergi beyannameleri bentler halinde sayılmak suretiyle belirlenerek damga vergisi beyannameleri hariç vergi beyannamelerinin maktu tutarda damga vergisine tabi olduğu; Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "V-Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün (15) numaralı fıkrasında ise tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, sulama kooperatifleri ile tarım kredi kooperatiflerinin her türlü muamelelerinde düzenlenen ve

damga vergisi bunlar tarafından 3denmesi gereken kağıtların damga vergisinden istisna olduğu h3kme bağlanmış olup, su 3r3nleri kooperatiflerinin damga vergisinden istisna olduğuna dair herhangi bir h3kme yer verilmemiştir.

Diğer taraftan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 93 3nc3 maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde, kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve T3rkiye Milli Kooperatifler Birliėi'nin her nevi defterlerin ve ana s3zleşmelerin tasdiki ve a3ılış tasdiklerinde sayfalarının m3h3r3lenmesinin her nevi har3tan ve damga vergisinden muaf olacağı; aynı fıkranın (e) bendinde ise 13 3nc3 madde gereğince verilecek bildirinin damga vergisine, diğer har3 ve resimlere tabi olmayacağı h3k3mleri yer almaktadır.

Buna g3re, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda kooperatiflerin taraf olduğu kağıtlara ilişkin istisna veya muafiyet h3km3ne yer verilmediği, 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tabloda ise yalnızca tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, sulama kooperatifleri ile tarım kredi kooperatiflerinin her t3rl3 muamelelerinde d3zenlenen kağıtlara y3nelik muafiyet h3km3ne yer verildiği dikkate alındığında, kooperatifiniz tarafından vergi dairelerine verilecek beyannamelerin 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV-2 nci pozisyonunda belirtilen miktarlarda damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.